

Od balkanizacije do bezbednosne zajednice

Filip Ejodus, Fakultet političkih nauka

Ključne reči: balkan, bezbednosna zajednica, sukob, konflikt, ekonomska kriza, bezbednosni forum
Citiranje: Filip Ejodus. 2011. *Od balkanizacije do bezbednosne zajednice*. [e-book] Beograd: Beogradski centar za bezbednosnu politiku.

Pre dvadeset godina, kada se Jugoslavija počela raspadati u seriji oružanih sukoba, Evropom su odzvanjali sladunjavi stihovi Toto Kotunja o ujedinjenoj Evropi. Danas, svetska politika više ne izgleda ni približno tako sjajno kao 1991. godine.

Pre dvadeset godina, kada se Jugoslavija počela raspadati u seriji oružanih sukoba, ceo svet je govorio o Balkanu kao o buretu baruta. Dok je na Zapadu u naletu euforije proglašavan „kraj istorije“, a Evropom odzvanjali sladunjavi stihovi Toto Kotunja o ujedinjenoj Evropi, Balkan je sve dublje tonuo u mrak „drevnih“ antagonizama i etno-nacionalističke histerije. Zajedno sa slikama izbegličkih kolona, koncentracionih logora i sprženih gradova, u međunarodno-politički saobraćaj pristigao je i bauk balkanizacije. Krvavi raspad Jugoslavije probudio je mnoge na Zapadu iz mokrih snova o posthladnoratovskom raju, a Balkan je postao ružni simbol izneverenih očekivanja.

Dvadeset godina kasnije, svetska politika više ne izgleda ni približno tako sjajno kao 1991. godine. Svet se seli iz jedne krize u drugu bez izgleda da će naučiti da živi sa tim. Na globalnom planu svetski rat protiv terorizma zamenila je svetska ekonomska kriza. Iako se evropski bicikl za sada i dalje kreće unapred, monetarna kriza je otežala i usporila okretanje pedala kao nikada do sada. Bliski istok je nakon obećavajućeg arapskog proleća počeo da klizi u opasnom pravcu. Unutrašnja stabilizacija prilika posle pada tri autokratije na severu Afrike, teče daleko sporije, a raspadanje arapsko-izraelskog mirovnog procesa daleko brže nego što su mnogi očekivali. A na ekološko-nuklearnu katastrofu koja je u martu ove godine strefila Japan, i koja verovatno predstavlja najreprezentativniji *intro* u globalne izazove 21. veka, već su svi i zaboravili pod naletom drugih medijskih cunamija.

U ovakvom svetu, preostale balkanske zavađice deluju kao sitne glavobolje. Imajući u vidu gde je bio do pre samo 12 godina, region se može okarakterisati kao „skoro uspešna priča“. Iako izvesnost mirnog rešavanja sukoba na Zapadnom Balkanu nije potpuna, danas je ona ipak jača nego u većini drugih regiona sa izuzetkom Evrope i severne Amerike. Demokratija je u državama nastalim na prostoru bivše Jugoslavije postala „jedina igra u gradu“, uprkos brojnim izazovima koji stoje na putu njene konsolidacije. Pre ili kasnije, ceo region će, nadam se, biti integrisan u EU i postati deo jedne šire bezbednosne zajednice u kojoj je rat isključen kao sredstvo rešavanja međusobnih sporova.

Stepenica koja pre postizanja tog cilja, ipak, mora da se pređe jeste da najpre i sam region Zapadnog Balkana postane istinska i samoodrživa bezbednosna zajednica. Realizacija ove vizije neće uspeti ukoliko se ona sprovodi pod hladnim ekspertskim patronatom međunarodne zajednice i uz stalno gundanje vlada u regionu. Ona mora i jedino može biti postignuta samo ukoliko vlasništvo nad ovim procesom uzmu u svoje ruke sve zainteresovane strane unutar regiona. Da, to su svakako vlade, ali tu je i privredna zajednica, sindikati, mediji, univerziteti, NVO, istraživačke organizacije i građansko društvo u celini. Takav Zapadni Balkan bio bi sigurna kuća za sve koji u njemu žive, ali i poučan primer

za ostatak nemirnog sveta kome tek predstoje izazovi postkonfliktne i postautoritarne tranzicije.

Stvaranje jedne takve klime je i cilj [Beogradskog bezbednosnog foruma](#) koji će, pod radnim nazivom „Balkan i globalna bezbednost: šta nam je zajedničko a šta nas razdvaja?“, biti održan u Domu Vojske od 14. do 16. septembra. Forum su po ugledu na slične događaje koji svake godine okupljaju vodeće strateške mislioce i odlučioce u Briselu, Minhenu, Bratislavi i Rigi osmislili i organizovali Beogradski fond za političku izuzetnost, Evropski pokret u Srbiji i Beogradski centar za bezbednosnu politiku. Posetiće ga preko 200 gostiju iz celog sveta kako bi učestvovali na [18 različitih tematskih panela](#) koji pokrivaju širok spektar važnih izazova globalnoj, regionalnoj i nacionalnoj bezbednosti. Ono po čemu se Beogradski forum razlikuje od sličnih događaja jesu [akademske sesije](#) koje se održavaju prvog dana. Na njima će 20 istaknutih mladih naučnika i stručnjaka za međunarodnu bezbednost iz Evrope i Severne Amerike predstaviti svoje radove na temu bezbednosti Zapadnog Balkana.

Posle samita nesvrstanih, foruma EU-Srbija i Bledskog strateškog foruma, može delovati da Balkan proizvodi više strateških foruma nego što može da svari, da cinično parafraziram Vinstona Čerčila. Međutim, upravo je cilj događaja, kao što je Beogradski bezbednosni forum, da se balkanska istorija, o kojoj je govorio čuveni britanski državnik, napokon pošalje u istorijske udžbenike. Tamo gde joj je i mesto.

Objavljeno 13. septembra 2011. godine na „[Moj ugao: B92](#)“.

Beogradski centar za bezbednosnu politiku

Gundulićev venac 48, 11000 Beograd

Tel: 011 | 3287 226; 011 | 3287 334

Email: office@bezbednost.org

Web: www.bezbednost.org